

Ювілеї

УДК 7.072.2(092) Никорак О.

Оксана ШПАК

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9719-4432>

ПРАЦЯ НА БЛАГО УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА (До ювілею Олени Іванівни Никорак)

Висвітлюється життєвий і творчий шлях доктора мистецтвознавства, професора Олени Іванівни Никорак, — відомої вченої, етнологі і мистецтвознавця, художниці й педагога, провідного наукового співробітника Інституту народознавства Національної академії наук України. Простежено у хронологічному порядку найважливіші події та визначено основні напрями наукової діяльності вченої — теорія та історія декоративного мистецтва, зокрема традиційного ткацтва, ліжникарства, килимарства, вишивки та інших видів.

Ключові слова: мистецтвознавство, етнографія, українське народне мистецтво, традиційна культура, художнє ткацтво, монографія, Інститут народознавства НАН України, Музей етнографії та художнього промислу, Гуцульщина.

© О. ШПАК, 2018

Олена Іванівна Никорак — знана і шановна в Україні та поза її межами вчена — етнолог і мистецтвознавець, художниця і педагог, провідний науковий співробітник Інституту народознавства Національної академії наук України, кандидат історичних наук, доктор мистецтвознавства, професор, член Національної Спілки художників України, Наукового товариства імені Шевченка, Спілки критиків та істориків мистецтва, почесний член Гуцульського дослідного інституту в Чикаго (США), лауреат премії Львівської облдержадміністрації в галузі культури, літератури, мистецтва, журналістики та архітектури в номінації «Мистецтвознавство і культурологія» імені Святослава Гординського за 2012 р., член Вченої ради Інституту народознавства НАН України, член Спеціалізованої Вченої ради по захисту докторських і кандидатських дисертацій Львівської національної академії мистецтв, член Спеціалізованої Вченої ради по захисту кандидатських дисертацій Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаніка, а також член редколегії фахових періодичних видань: часопису «Народознавчі зошити» (Львів), збірників наукових праць «Мистецтвознавство» (СКІМ, Львів), «Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство» (Івано-Франківськ), «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: мистецтвознавство» (Тернопіль), «Праці наукового товариства ім. Т. Шевченка. Краєзнавство» (Косів) та низки краєзнавчих часописів. Перелічені поважні титули і заслуги належать інтелігентній, мудрій, надзвичайно працьовитій і водночас скромній, сповненій глибокої внутрішньої краси жінці, яка випромінює людяність та доброзичливість, готова прийти на допомогу кожному: і старшим, досвідченим колегам, й особливо — початківцям у науці та мистецтві.

Ось уже майже чотири десятиліття, з 1979 року, Олена Іванівна сумлінно й наполегливо працює на ниві дослідження теорії та історії українського народного й професійного декоративного мистецтва загалом і зокрема — традиційного ткацтва, ліжникарства, килимарства, вишивки, писанкарства та інших його видів. Грунтовний науковий доробок Олени Никорак здобув заслужене визнання українських і зарубіжних вчених, музейників, а також художників, майстрів народного мистецтва, викладачів і студентів художніх навчальних закладів завдяки тео-

Весілля Ксенії Кравчук та Івана Никорака, с. Космач, 1943 р. Косівського р-ну, Івано-Франківської обл. Світлина з родинного архіву О. Никорак

Іван Никорак (на передньому плані) з доньками (зліва направо — Марією та Оленою) та Оленою Кравчук з сином Андрієм, с. Космач, 1953 р. Світлина М. Кравчука

Олена Никорак під час захисту дипломної роботи у Львівському училищі прикладного мистецтва ім. І. Труша. Львів, 1968 р. Світлина М. Скибінського

О. Никорак у традиційному космацькому вбранні, с. Космач, 1966 р. Світлина В. Гришина

ретичній основі й аналітичному викладові, глибині осягнення матеріалу, різноманітності й високому рівневі поданих ілюстрацій. Насамперед це стосується двох фундаментальних монографій О. Никорак: «Сучасні художні тканини Українських Карпат» (Київ, 1988) та «Українська народна тканина ХІХ—ХХ ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. Частина І. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України)» (Львів, 2004),

які беззаперечно є вагомим внеском в українську і світову науку. Значну вагу у пропагуванні високих цінностей української культури в Україні та поза її межами мають альбомні й монографічні видання, упорядник, науковий редактор чи автор статей яких — Олена Никорак: «Гуцульська вишивка з колекції Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського: монографія / загальна редакція: О. Никорак; відпо-

відачна за випуск: Л. Лихач» (Київ, 2010) (опублікована також англійською та французькою мовами: «Hutsul Embroidery from the Collection of the Kobrynsky National Museum of Folk Art, Kolomyia, Ukraine (Kyiv, 2010)»; «Les Broderies houtsoules des Collections du Musée d'art populaire I. Kobrynskyi de Kolomyia (Ukraine) (Kyiv, 2010)»; «Ганна Вінтоняк: Альбом / керівник проекту, автор вступ. ст., упоряд. О.І. Никорак» (Львів, 2011); «Горинь Г.Й. Народні шкіряні вироби українців. Витоки, становлення і розвиток традицій / упоряд. О. Сапеляк, О. Никорак» (Львів, 2016).

Вчена є співавтором 18 колективних монографій, серед яких: «Народні художні промисли УРСР: Довідник» (Київ, 1986); «Гуцульщина. Історико-етнографічне дослідження» (Київ, 1987); «Українские Карпаты. Культура» (Київ, 1989); «Українське народознавство: Навчальний посібник» (Львів, 1994; Київ, 2004); «Історія Гуцульщини: у 6 т. — Т. 6» (Львів, 2001); «Лемківщина. Історико-етнографічне дослідження: у 2 т. — Т. 2. Духовна культура» (Львів, 2002); «Етногенез та етнічна історія населення Українських Карпат»: у 4 т. — Т. 2» (Львів, 2006); «Мала енциклопедія українського народознавства / за ред. С. Павлюка» (Львів, 2007); «Українки в історії: нові сторінки» (Київ, 2010) та ін. Дослідниця є автором близько 200 наукових статей і повідомлень з питань історії та теорії традиційного мистецтва (зокрема ткацтва, килимарства, ліжникарства), публікацій про визначні постаті української науки, народних майстрів (Катерину Матейко, Антона Будзана, Ганну Горинь, Михайла Станкевича, Оксану Сапеляк, Ганну Василящук, Ганну Вінтоняк, Катерину Сусак та ін.), фахових рецензій на наукові й науково-популярні видання.

Олена Іванівна Никорак народилася 16 травня¹ 1948 року у селі Космач Косівського р-ну Івано-Франківської обл., в мальовничому куточку Гуцульщини, відомому на весь світ своїми високомистецькими традиціями писанкарства, вишивки, ткацтва, килимарства, ліжникарства, в'язання, бісероплетіння, художньої обробки дерева, шкіри, металу. Оленка разом із сестрами Марією (1947 р. н.) і Ганною (1953 р. н.) зростали у багатодітній сім'ї

¹ У документах помилково записано дату народження 16 лютого.

О. Никорак — художник Красавінського льнокомбінату, м. Красавіно Великоустюгського р-ну Вологодської обл. (Росія), 1969 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

О. Никорак з учнями Луцької художньої школи, м. Луцьк, 1971 р. Світлина С. Банаха

Івана Кириловича та Ксенії Михайлівни Никораків². У родині, де сповідували християнські й високі морально-етичні цінності, діти, за прикладом батьків, змалку виховувалися у релігійному дусі, вчили-

² Мама, Ксенія Никорак (1914—1963), померла досить молодою, у 49 років. У ранньому віці померли п'ятеро дітей подружжя Никораків — четверо братів та одна сестра Олени Никорак. Після смерті дружини батько, Іван Никорак (1923—2004), переїхав жити на Тернопільщину, одружився вдруге в с. Мишків Заліщицького р-ну, і від цього шлюбу народилося ще двоє дітей — Степан та Олександра.

О. Никорак у «капсльованому» кептарі на фоні традиційних ліжників «коверців», с. Космач, 1974 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

О. Никорак на тлі дипломної роботи — гобелен «Золоторогий олень», керівник — М. Токар. Львів, ЛДПДМ (тепер — ЛНАМ), 1977 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

Сестра Олександра, тато — Іван Никорак і Олена Никорак. Великдень у с. Більче Золоте Тернопільської обл. 1979 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

ся шанувати свою землю, поважати старших, переїмали любов до праці й місцевих народних ремесел. До родинних традицій належало плекання художніх

О. Никорак. Гобелен «Карпатський вересень», вовна, гребінкова техніка тkania. Львів, 1979 р. Світлина О. Никорак

О. Никорак освоює обробку конопляної пряжі на терлиці, с. Космач, 1982 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

умінь: зокрема, усі дівчата й жінки майстерно пряли, а також ткали полотно, верети, килими, ліжники, вишивали, плели орнаментовані «капчури», розпису-

С. Гвоздевич, О. Никорак, А. Будзан, Т. Чаговець, Л. Боцонь, З. Росінська на відкритті виставки. Львів, МЕХП, 1980 р. Світлина Г. Потягайла

О. Горбова — майстриня художнього ткацтва та О. Никорак, м. Косів, 1980 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

О. Никорак і майстриня художнього ткацтва Магда Коваль, с. Ценява Рожнятівського р-ну Івано-Франківської обл., 1980 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

Виступ О. Никорак під час Гуцульського фестивалю у с. Космач, 1982 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

О. Никорак записує інформацію про ступи і валила від майстра, с. Білоберізка Верховинського р-ну Івано-Франківської обл., 1980 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

О. Никорак проводить майстер-клас з писанкарства у «Товаристві Лева». Львів, 1986 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

О. Никорак в експозиції МЕХІП. Львів, 1987 р. Світлина В. Васінчука

Експедиція на Чернігівщину та Сумщину. Зліва направо: Г. Врочинська, С. Возний, О. Никорак, С. Гвоздевич, с. Прохори Борзнянського р-ну Чернігівської обл., 1989 р. Світлина М. Станкевича

Експедиція на Чернігівщину та Сумщину. Перший ряд: М. Селівачов, Ю. Станкевич. Другий ряд — О. Никорак, С. Гвоздевич. Опішне, 1989 р. Світлина М. Станкевича

вали писанки, виготовляли прикраси з бісеру («силінки»). Так, мама Олени Іванівни Ксенія Никорак (з дому — Кравчук) та її сестра Марія Клапдуняк (по чоловікові) були одними з найкращих у селі вишивальниць і ткаць, а бабуся (по татові) Настуня Никорак та її доньки Ксенія Боб'як і Марія Никорак належали до найкращих у селі писанкарок³. Здібними майстринями художнього текстилю є рідні сестри Олени Никорак — Марія Ісайчук⁴ і Ганна Уграк⁵. Чоловіки у родині Никораків-Кравчуків були дбайливими й шанованими газдами, добре зналися на господарських справах: народному будівництві, столярстві, кушнірстві, садівництві, бджільництві тощо. Дід, Кирило Никорак, як і його син Іван (в юнацькі роки) займалися кушнірством — шили «кептарі», кожухи⁶, а вуйко (мамин брат) — Федір Кравчук ще й славився майстерним виготовленням скрипок. Надзвичайна працьовитість, споконвіків притаманна мешканцям гуцульського краю, господарність, а також чесність і порядність зумовили заслужену повагу й високий авторитет родини Никораків-Кравчуків серед односельців; власне, показовим є той факт, що діда Олени Іванівни (по материнській лінії), Михайла Васильовича Кравчука, — заможного газду, одного з найосвіченіших і найавторитетніших у Космачі людей, односельчани двічі обирали головою (на той час війтом) сільської управи⁷.

³ Їхні твори зберігаються в музеях Коломиї, Львова, Києва та приватних збірках.

⁴ Марія Ісайчук (з дому — Никорак) працювала надомницею у ВХО «Гуцульщина» у Косові, виготовляла плетні «капчурі» й вишивані вироби.

⁵ Ганна Уграк (з дому — Никорак) закінчила відділ художнього ткацтва Львівського училища прикладного мистецтва (тепер — Львівський державний коледж декоративного і ужиткового мистецтва імені Івана Труша); впродовж 1972—1975 рр. працювала у ВХО «Гуцульщина» у Косові. Розробляла композиції комплектів килимових виробів (килимів, накидок на крісла, доріжок на підлогу). Створила низку високомистецьких творів килимарства, кращі з яких увійшли до музейних збірок Коломиї, Львова та інших міст, а також приватних колекцій.

⁶ Кирило Никорак (1923—1963) був знаним кушнірем, виготовляв «кептарі» й кожухи для односельчан і на замовлення мешканців віддалених сіл. У родині переповідають, що свої кушнірські вироби возив продавати «на чехи».

⁷ Михайло Васильович Кравчук (1887—1941) — активний громадський діяч с. Космач; знав кілька мов (володів

Художні здібності в Оленки Никорак проявилися з раннього дитинства. Змалку вона любила малювати, у шкільні роки захоплювалася ткацтвом, писанкарством, вишивкою. Перші свої «виставки» до сорочки вишила шести-семирічною дівчинкою. У своїй пізнішій публікації дослідниця згадує дуже цікавий факт, що стосується звичаєво-обрядової функції гуцульської вишивки: перші, щойно закінчені, вишиті «виставки» малої Оленки її бабуся одразу ж вкинула у палаючу піч: «щоб робота горіла в руках, а не тліла» [13, с. 106]. У 1963 р. закінчила вісім класів Космацької середньої школи. Обдарованій дитині поталанило на вчителів, яким вона завдячує не тільки отриманими знаннями, а й формуванням життєвої позиції (одними з перших таких Учителів з великої букви на її життєвому шляху були Василь Чупірчук і Лук'ян Вардзарук).

Мистецький хист Олени Никорак, тоді ще школярки, зауважили відомі львівські художники Еммануїл Мисько, Григорій Смольський, Олексій Друченко, Юрій Скандаків, а також волинський художник Володимир Гришин, який за політичні переконання відбував покарання на Колимі [11, с. 494—495]. Впродовж багатьох років вони приїжджали до Космача на відпочинок та пленери і часто спілкувалися з родиною Никораків. Саме вони допомогли освоїти здібній дитині основні прийоми рисунка, малярства, композиції і порадили вступати до художнього училища.

Восени 1963 р., відразу після тяжкої втрати — смерті матері, Олена Никорак стала студенткою

українською і польською, розумів німецьку й російську, вмів вільно спілкуватися з різними людьми). Вісімнадцятирічним юнаком його призвали до австрійської армії, під час Першої світової війни воював на російсько-австрійському фронті. Як полоненого відправили на терени Східної України. Після повернення на Гуцульщину у 1929 р. став членом осередку «Рідна школа», згодом «Просвіти», провадив активну національно-культурну й просвітницьку роботу серед земляків. У 1931 р., разом з односельцями П. Борчуном та А. Пожоджуком, заснував кредитну кооперативну спілку «Гуцульська щадниця». Впродовж 1931—1934 рр. був обраний війтом с. Космач. У період німецької окупації докладав усіх зусиль, щоб якомога менше молоді забирали на роботу до Німеччини. У 1944 р. німці його викликали до Коломиї, де сильно побили, через що він невдовзі помер. Похорон М.В. Кравчука відбувся у Космачі з великими почестями, за традиційним гуцульським звичаєм, за участі біля трьох тисяч людей [1].

Делегація українських науковців під час Міжнародної конференції, присвяченої 100-річчю міграції українців до Західної Канади, м. Едмонтон, Альберта, (Канада), 1991 р. Світлина з архіву О. Никорак

Учасники Міжнародної конференції, присвяченої 100-річчю міграції українців до Західної Канади. Зліва направо: Т. Косміна, А. Горняткевич, О. Никорак, м. Едмонтон, Альберта, (Канада), 1991 р. Світлина з архіву О. Никорак

Львівського училища прикладного мистецтва (тепер — Львівський державний коледж декоративного і ужиткового мистецтва імені Івана Труша). Під час навчання на відділі художнього ткацтва мала незабутніх учителів з фаху: Надію Дзубей, Оксану Сатурську, Ірину Чумак, Раїсу Бондарук, Тараса Драгана, Степана Костирка, Леоніда Ситни-

О. Никорак і Г. Горинь з респонденткою. Експедиція до переселенців з Чорнобильської зони Українського Полісся. Переяслав-Хмельницький р-н, Київська обл., 1999 р. Світлина М. Семиноги

О. Никорак з учасниками експедиції до переселенців з Чорнобильської зони Українського Полісся. Переяслав-Хмельницький р-н, Київська обл., 1999 р. Світлина М. Семиноги

Г. Горинь, О. Никорак, С. Гвоздевич на новорічному вечорі, Інститут народознавства НАН України. Львів, МЕХП, 2001 р. Світлина В. Васінчука

ка, Петра Демиденка. Захоплено відкриваючи для себе основи професійної художньої грамоти — прийоми рисунка й малярства, закони композиції, у серці завжди зберігала засвоєні змалку традиційні лінії й барви рідного гуцульського мистецтва. Дипломну роботу — серію дитячих ліжників на карпатську тематику («Олені» (два варіанти), «Баранчик», «Сосонки»)⁸, виконаних під керівництвом Надії Дзюбей, успішно захистила у 1968 р. З огляду на специфіку техніки виконання у створенні авторських композицій ліжників застосування фігуративних образів, типових для космацьких писанок, було сміливим і новаторським кроком дипломниці. Адже на той час ліжники виготовляли тільки народні майстри у традиційних осередках, розробляючи суто декоративні (орнаментальні) композиції; професійні ж художники зацікавилися цією технікою ткання десятиліттям пізніше (М. Білас, Л. Жоголь, С. Шабатура та ін.).

Після завершення навчання у Львові Олена Іванівна за скеруванням понад рік (протягом 1968—1969 рр.) працювала художником Красавінського льнокомбінату (м. Красавіно Великоустюгського р-ну Вологодської обл., Росія), створюючи зразки порт'єр, скатертин, простирадл, рушників, серветок, доріжок, накидок тощо. За досить короткий час праці на цьому підприємстві молода художниця з України зарекомендувала себе з найкращого боку у професійному і морально-етичному плані. Однак, незважаючи на приятельські стосунки з колегами і навіть пропозицію очолити художню майстерню та широкі можливості для творчої праці (Красавінський льнокомбінат на той час був одним з найкращих текстильних підприємств СРСР), вона не могла звикнути до напруженої й гнітючої атмосфери, низького рівня культури середовища, які загалом панували у цьому регіоні, й прагнула якнайшвидше повернутися додому. Навіть мальовничі околиці містечка Красавіна, особливо біля ріки Північна Двіна, нездатні були компенсувати той духовний і моральний дискомфорт, який принижував почуття власної

⁸ Із запроєктованої серії дитячих ліжників дипломниця втілила у матеріалі два: «Олені» й «Баранчик». Роботу виконувала у Яворові Косівського р-ну Івано-Франківської обл. за традиційною технологією ліжникового ткання, з подальшим ущільненням (валянням, ворсуванням) у валілі при водяному млині.

Олена Никорак з сестрами Ганною Уграк та Марією Ісайчук, с. Космач, 2001 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

Р. Стринадюк і О. Никорак під час VII Гуцульського фестивалю, м. Косів, 2002 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

О. Никорак, М. Моздир, Р. Захарчук-Чугай у відділі народного мистецтва. ІН НАНУ, Львів, 2004 р. Світлина М. Станкевича

Т. Драган, О. Никорак, Т. Левків, Львів, 2004 р. Світлина Є. Ромащук

гідності. Після кількох невдалих спроб офіційно перевестися на інше, подібне підприємство в Україні (а тоді треба було обов'язково за скеруванням відпрацювати на виробництві три роки), чи відпроситися — довелося їхати звідти самовільно і таємно.

Завдяки допомозі й підтримці друзів, викладачів Луцької художньої школи — Степанові Банаху, Лесі Каспрук, Галині Пахольчук та директорів Петрові Сензюку пощастило влаштуватися викладачем рисунка, живопису та композиції (спочатку — без трудової книжки, і лише через рік з Росії переслали всі необхідні документи). Праця з

талановитими дітьми додавала сили і наснаги: з великою теплою і пієтетом Олена Никорак згадує тодішніх колег, і особливо улюблених своїх учнів, з якими виїжджала на пленери у мальовничі села Волині. У Луцькій художній школі вона працювала з 1969 по 1972 р.

Прагнення до вдосконалення власних фахових знань спонукало молоду художницю продовжити навчання у 1972—1977 рр. на кафедрі художнього текстилю у Львівському державному інституті прикладного та декоративного мистецтва (тепер — Львівська національна академія мистецтв). Твор-

М. Станкевич, М. Станкевич, О. Никорак на святкуванні 80-літнього ювілею Дмитра Шкрібляка. Косів, 2005 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

Виступ О. Никорак на захисті своєї докторської дисертації. Львів, ЛНАМ, 2006 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

В. Овсійчук і О. Никорак на новорічному вечорі. Львів, ІН НАНУ, 2006 р. Світлина В. Васінчука

чому зростанню вона завдячує своїм викладачам: Юрієві Скандакову, Марті Токар, Євгенію Арофікіну, Ігореві Боднару, Якимові Запаску, Володимирові Овсійчуку, Еммануїлові Миську, Богданові Галицькому. Під час навчання в інституті Олена Никорак зацікавилася дослідницькою працею, тож під керівництвом Я.П. Запаска брала активну участь у роботі студентського наукового товариства. У 1975 р. її наукову роботу «Гуцульські вишивані уставки» було відзначено дипломом першого ступеня переможця студентських наукових робіт УРСР, а здібну студентку делегували на всесоюзну студентську наукову конференцію, що проходила у столиці Грузії — Тбілісі. Дипломну роботу — гобелен «Золоторогий олень» (керівник — Марта Токар), створену за мотивами однойменного твору Дмитра Павличка, було захищено у 1977 р. «на відмінно» з похвалою. У фігуративних образах і декоративних мотивах, технічних прийомах цієї композиції звучать образи і ритми рідної Гуцульщини, відчувається любов до обраної професії. Великоформатний гобелен, виконаний технікою закладного і ворсового ткання, — продуманий композиційно, вишуканий у кольорі, багатий фактурними ефектами поєднань гладкотканих і ворсових (з використанням непряженої овечої вовни) площин, — засвідчив про появу в особі випускниці талановитого і зрілого художника текстилю.

Після закінчення навчання у Львівському державному інституті прикладного та декоративного мистецтва Олена Никорак протягом 1977—1979 рр. за скеруванням працювала художником Луцького меланжевого комбінату, де створювала композиції для одягових та інтер'єрних тканин. Розробляючи зразки для впровадження у виробництво, використовувала принципи художнього вирішення, характерні для народних тканих виробів Волині, Полісся, Покуття, Поділля, Гуцульщини та інших історико-етнографічних районів України.

Любов до традиційної української культури, зокрема — народного мистецтва, привели Олену Іванівну Никорак до Львова, де творчу працю вона почала поєднувати з науковою. Від 1979 р. її прийняли на посаду молодшого наукового співробітника Львівського музею етнографії та художнього промислу (тепер — у складі Інституту народознавства НАН України), директором якого тоді був Юрій

Гошко. Спочатку молода дослідниця працювала у відділі мистецтвознавства під керівництвом Павла Жолтовського, а згодом — у новоствореному відділі народних художніх промислів, яким до 1991 р. завідувала Раїса Захарчук-Чугай. У Львівському музеї етнографії та художнього промислу доля подарувала Олені Іванівні щастя запитатися з особистостями виняткової духовної шляхетності — Антоном Будзаном та Катериною Матейко, Романом Кирчівим. Ці видатні вчені, як зазначає ювілярка, справили величезний вплив на формування її як науковця і всіляко підтримували на обраному шляху. Саме вони першими прищепили любов до музейної та фондової роботи, допомогли опанувати тонкощі екскурсоведення, привчили до сумлінної дослідницької праці, були щирими порадниками у професійних питаннях, а подекуди й у непростих життєвих ситуаціях.

Своє професійне становлення як етнолога, мистецтвознавця, культуролога Олена Іванівна пов'язує з науковим оточенням, особистостями, які належали до старшої генерації галицької інтелігенції. Насамперед, це вже згадані Павло Жолтовський, Антін Будзан, Катерина Матейко, Роман Кирчів, Юрій Гошко, а також Володимир Овсійчук, Микола Моздир, Зоряна Болтарович, Неоніла Здоровега, Михайло Худаш, Григорій Дем'ян, Раїса Захарчук-Чугай, Таїсія Гонтар та ін. Вони були тим стрижнем, який тримав високий професійний рівень наукової установи, створювали атмосферу взаємоповаги й гуманності, високої духовності. Від учених старшого покоління цю традицію наукового етикету і такту перейняли колеги — ровесники Олени Никорак, з якими у неї на довгі роки спільної праці в установі і поза нею склалися конструктивні професійні й суто людські дружні стосунки. Це мистецтвознавці Михайло Станкевич, Галина Стельмащук, Орест Голубець, Ганна Врочинська, Олег Кошовий, Софія Боньковська, Роман Яців, Олесь Нога та етнологи Степан Павлюк, Ганна Горинь, Оксана Сапеляк, Стефанія Гвоздевич, Зоя Росінська, Оксана Федорів, Ольга Остапик.

Сповнена наукової і творчої наснаги, Олена Іванівна Никорак активно розпочала збір польових матеріалів, багато часу присвячувала уважному опрацюванню архівів, бібліографічних джерел, колекцій державних музеїв та приватних збірок. Наполегливі зусилля молодої дослідниці увінчалися науко-

О. Никорак — опонент дисертації О. Лагоди. Харків, 2006 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

Р. Яців і О. Никорак на відкритті виставки Р. Яціва. Львів, МЕХП, 2006 р. Світлина В. Васінчука

вим успіхом — 1987 р. у Мінську (Білорусь) вона успішно захистила кандидатську дисертацію на тему «Тенденції розвитку традиційного ткацтва українців Карпат» (науковий керівник Ю.Г. Гошко) й отримала диплом кандидата історичних наук за спеціальністю «етнографія». Тоді ж, у 1987 р., переведена на посаду наукового співробітника відділу народних художніх промислів Львівського відділення Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії імені Максима Рильського АН УРСР. Перша монографія Олени Никорак «Сучасні художні тканини Українських Карпат» вийшла друком 1988 р. у Києві у видавництві «Наукова думка» [20]. Кни-

П. Сіреджук, Р. Стринадук, О. Никорак, О. Слободян під час Гуцульського фестивалю, м. Яремче, 2007 р. Світлина Н. Библюка

Учасники Волинської обласної науково-етнографічної конференції. Луцьк, 2007 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

М. Станкевич вітає О. Никорак з ювілеєм. Відділ народного мистецтва ІН НАНУ. Львів, 2008 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

га отримала високу оцінку фахівців в Україні та поза її межами [34], засвідчила появу у науковому світі серйозного і вдумливого вченого.

Подальші роки наукової діяльності й професійного зростання О. Никорак (у Львівському музеї етнографії та художнього промислу, від 1982 р. — у структурі Львівського відділення Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії імені Максима Рильського АН УРСР, а з 1992 р. — в утвореному на його основі Інституті народознавства НАН України [4, с. 1003]) позначені наполегливою й самовідданою творчою працею: поглибленим опрацюванням фахової літератури, архівних матеріалів, вивченню тканин у музейних збірках та приватних колекціях, й особливо — польовим дослідженням традиційного ткацтва, килимарства, ліжникарства та суміжних з ними галузей традиційної культури. Упродовж багатьох років роботи, спочатку — у відділі народних художніх промислів, який 1992 р. перейменовано на відділ народного мистецтва (з 1992 по 2008 рр. відділ очолював Михайло Станкевич), Олена Никорак побувала у численних відрядженнях та експедиціях на Гуцульщині, Бойківщині, Покутті, Буковині, Поділлі, Опіллі, Поліссі, Волині, а також на Чернігівщині, Сумщині, Черкащині, Київщині та Полтавщині, брала участь у дослідженні традиційного побуту лемків на теренах Закарпаття та сучасної Польщі, була учасницею експедицій до переселенців з Чорнобильської зони Українського Полісся, у радіоактивно забруднені райони Київського Полісся, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АС.

Пам'ятною для дослідниці стала поїздка до Едмонтона (штат Альберта, Канада) у 1991 р. на Міжнародну наукову конференцію «Міграція українців до Західної Канади після 1891: Конференція з нагоди сторіччя», де вчена виступила з доповіддю «Традиції народного ткацтва українських майстрів у межах етнічної території та в еміграції». Це творче відрядження стало прекрасною нагодою поспілкуватися з вихідцями з України, з'ясувати стан народних традицій українського ткацтва в діаспорі, зокрема — в Канаді, ознайомитися зі збірками творів народного мистецтва.

Наполегливі наукові пошуки 1990-х рр. дали вагомий результат у вигляді фахових публікацій Олени Никорак до колективних монографій та окремих статей. Це — розділи про килими, художні ткани-

ни [15, с. 32—40; 27, с. 20—31] та осередки народних художніх промислів у Чернівецькій [18, с. 136—138], Закарпатській [16, с. 108—112] та Івано-Франківській областях [17, с. 112—116] до видання «Народні художні промисли УРСР: Довідник» (Київ, 1986); рубрики про ткацтво, килимарство, вишивку, в'язання, художню обробку шкіри до навчального посібника «Українське народознавство» (Львів, 1994; Київ, 2004) [22, с. 40—51]; розділи про художнє ткацтво Гуцульщини, Бойківщини, Лемківщини у колективних монографіях: «Гуцульщина: Історико-етнографічне дослідження» (Київ, 1987) [25, с. 364—379]; «Українские Карпаты: Культура» (Київ, 1989) [24, с. 157—161]; «Історія Гуцульщини. Т. 6» (Львів, 2001) [14, с. 262—296; 19, с. 574—583]; «Лемківщина. — Т. 2. Духовна культура» (Львів, 2002) [26, с. 242—255]. Низку змістовних, науково вагомих статей про традиційну культуру горян (гуцулів, бойків, лемків), зокрема — народне ткацтво й ліжникарство дослідниця опублікувала у наукових збірниках та часописах. Тож у 1996 р. рішенням Вищої Атестаційної Комісії України Олені Іванівні Никорак було присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника за спеціальністю «етнографія» і переведено на посаду старшого наукового співробітника Інституту народознавства НАН України.

Наступний, якісно вищий етап наукової діяльності Олени Іванівни Никорак, як зрілого й авторитетного дослідника народної традиційної культури, виявляє широкий діапазон зацікавлень, сміливі спроби заглибитися у ще не вивчені аспекти народного ткацтва українців, демонструє послідовність теоретичного осмислення традиційних явищ. У цей час науково-пошукові й науково-дослідницькі зусилля вченої орієнтовані на поглиблення методології, науково-теоретичної бази досліджень. Публікації початку 2000-х рр. спрямовані на ґрунтовне вивчення історії ткацтва в Україні, фокусування уваги на традиційних видах (ткацтво, ліжникарство, килимарство) та окремих типах тканин (рушник, ліжник). Вчена започатковує вивчення недосліджених аспектів: особливості функціонування традиційних тканин в інтер'єрах сучасних церков; роль і місце традиційних тканин у звичаях і обрядах українців. Спираючись на напрацьований теоретичний досвід і зібраний великий фактологічний матеріал, Олена

ISSN 1028-5091. Народознавчі зошити. № 5 (143), 2018

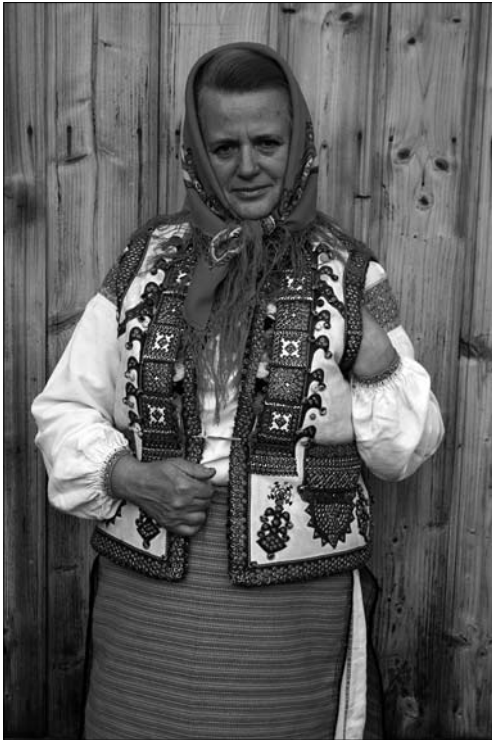

О. Никорак, М. Шульга, І. Чмига на святкуванні ювілею. Відділ народного мистецтва ІН НАНУ. Львів, 2008 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

О. Никорак у колі родини, с. Космач, 2008 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

Іванівна розробляє типологію українських народних тканих виробів ХІХ — середини ХХ ст. Усе це дало можливість зробити ґрунтовні теоретичні узагальнення і стало надійною базою для наступного важливого етапу — підготовка й видання другої фундаментальної монографії, задуманої у двох частинах: «Українська народна тканина ХІХ—ХХ ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. Частина І. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України)» (Львів, 2004) [23]. На сьогодні це найґрунтовніша науково-аналітична праця в галузі художнього ткацтва українців. Фахове комплексне дослідження народних інтер'єрних тканин Олени Никорак отримало високу оцінку у науковому середовищі [30, с. 268—273; 8, с. 208; 28, с. 293—295; 29, с. 113—115; 32, с. 131—132; 34, с. 124—126; 9, с. 80; 31, с. 271—273] й було відзначене під час

О. Никорак у традиційному космацькому вбранні, с. Космач, 2008 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

О. Никорак пряде нитки на коловоротку. Експедиція на Бойківщину 2009 р. Світлина О. Болюка

ХІІ Форуму книговидавців у Львові в числі дванадцяти найкращих книг 2005 року в Україні — «за унікальне дослідження джерел, шляхів історичного розвитку та своєрідності ткацтва України» [2].

Ця фундаментальна монографія стала основою професійного зростання — 21 грудня 2006 р. на підставі опублікованої книги «Українська народна тканина ХІХ—ХХ ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. Частина І. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України)» Олена Іванівна Никорак успішно захистила докторську дисертацію і здобула науковий ступінь доктора мистецтвознав-

ства за спеціальністю «декоративне та прикладне мистецтво». У 2015 р. вчена отримала звання професора зі спеціальності «декоративне та прикладне мистецтво», а від 2016 р. переведена на посаду провідного наукового співробітника ІН НАН України.

Період у статусі доктора наук наповнений інтенсивною та різноплановою науково-дослідною, творчою і педагогічною працею. Олена Іванівна Никорак, з притаманною їй скрупульозністю, відповідальністю, на основі величезного фактологічного матеріалу, зібраного впродовж десятиліть, підготувала до друку другу частину своєї монографії «Українська народна тканина ХІХ—ХХ ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. Частина ІІ. Одягові тканини (за матеріалами західних областей України)» та нову монографію «Традиції декору українських народних тканин: витоки, взаємовпливи, інновації».

До колективного дослідження «Мала енциклопедія українського народознавства» (Львів, 2007), яке виконувалося силами науковців Інституту народознавства НАН України, О. Никорак написала понад тридцять гасел, що розкривають явища і грані народної традиційної культури українців, та близько двох десятків персоналій [10, с. 56—57, 79—80, 80—81, 112—113, 222, 268—270, 291, 301—302, 308—309]. У видавничому портфоліо цього періоду — фаховий розділ «Тканини українців Карпат» до колективного видання «Етногенез та етнічна історія населення Українських Карпат. Т. 2» (Львів, 2006) [21, с. 668—693], низка гасел до «Енциклопедії сучасної України» (Київ, 2006 (Т. 6) ; 2007 (Т. 7) ; 2014 (Т. 15) ; 2016 (Т. 16, 17)). Опублікувала фахові статті та рецензії, присвячені традиційній культурі в українських і зарубіжних виданнях.

Олена Никорак продовжує працювати над відповідальними видавничими проектами. Одним з таких важливих завдань, спрямованих на глибше дослідження автентичних явищ, популяризацію музейних збірок, а в ширшому контексті — української традиційної культури в Україні та світі, стала праця над монографічним виданням «Гуцульська вишивка з колекції Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського» (Київ, 2010) [7]. Підготовку книги зініціювали Надзвичайний і Повноважний посол Франції в Україні (2005—2008) п. Жан-Поль Везіан та його дружина Елен, щиро захоплені самотутнім ко-

лоритом гуцульської народної вишивки. Колективна монографія за участю семи авторів (Елен та Жан-Поль Везіан, Дмитро Пожоджук, Ярослава Ткачук, Олена Никорак, Раїса Захарчук-Чугай, Катерина Сусак), що вийшла за загальною редакцією Олени Іванівни Никорак, містить два ґрунтовних розділи дослідниці: «Джерела гуцульської вишивки» і «Звичаєво-обрядова функція гуцульської вишивки». Вчена фактично виступила координатором проекту; завдяки її глибоким знанням, науковій інтуїції, багатолітньому дослідницькому й мистецькому досвіду, дружнім стосункам, які впродовж кількох десятиліть вона підтримує з колективом Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Йосафата Кобринського у Коломиї, і, мабуть, завдячуючи особливому вмінню знаходити порозуміння з людьми, вдалося підібрати для публікації високомистецькі зразки давньої гуцульської вишивки, — найцінніші й найдоввершеніші з усього багатоманіття цього поширеного у минулому мистецтва. Високопрофесійні світліни французького фотографа, вихідця з Буковини, Юрія Білака, прекрасний дизайн Ірини Пасічник, високий поліграфічний рівень цього видання українською, англійською і французькою мовами, належно презентує українську вишивку у світі. Як керівника проекту Олену Никорак було відзначено персональною відзнакою членів журі XVII Міжнародного форуму книговидавців (Львів, 2010) за книгу «Гуцульська вишивка з колекції Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського», яка увійшла до числа переможців конкурсу «Найкраща книга XVII форуму видавців».

Помітною віхою у творчій біографії Олени Іванівни Никорак став вихід у світ альбому, присвяченого мистецькому доробку Ганни Вінтоняк — дизайнера сучасного одягу, яка створює моделі на основі давніх народних традицій. Вчена виступила керівником проекту, упорядником і водночас автором вступної статті [3] цього ошатного видання, яке послідовно розкриває становлення творчої особистості художниці зі с. Космач, її подальший творчий шлях, сформований індивідуальний стиль, заснований на давніх місцевих традиціях художнього ткацтва не лише Гуцульщини, а й Покуття, Поділля, Полісся та інших регіонів України. Представлений на високому естетичному й поліграфічному рівні великий візуаль-

В. Романів, Р. Мотиль, О. Козакевич, О. Никорак. Експедиція на Бойківщину, 2009 р. Світлина Л. Герус

О. Никорак спілкується з о. Олексієм Оніщуком, парохом ц. Покрови Пресвятої Богородиці (і св. Великомучениці Варвари) зі с. Мала Любаша Костопільського р-ну Рівненської обл. 2010 р. Світлина О. Болюка

ний ряд наочно демонструє, наскільки продуктивним може бути шлях використання традиційних прийомів, засобів і технік для розвитку сучасного дизайну вбрання.

Олена Никорак разом з Оксаною Сапеляк виступили ініціаторами видання неопублікованої монографії Ганни Горинь, — унікальної фундаментальної праці про народні шкіряні вироби українців, яка не встигла вийти за життя дослідниці і зберігалася в архіві Інституту народознавства НАН України. Вчена рада й дирекція Інституту народознавства прийняли рішення про підготовку до друку цієї книги. Як співупорядник видання, Олена Іванівна написала змістовну, інформативну, водночас сповнену теплих особистих спогадів статтю про свою колегу і близьку подругу Ганну Горинь [12, с. 17—23], доклала мак-

В. Романів, О. Федорчук, О. Шпак, О. Болюк, О. Никорак, Р. Мотиль повертаються з експедиції на Західне Поділля, 2011 р. Світлина О. Козакевич

О. Козакевич (1 ряд), О. Федорчук, О. Шпак, О. Никорак, Р. Мотиль (2 ряд) Експедиція на Західне Поділля. Біля замку у Язлівці, 2011 р. Світлина О. Болюка

симум зусиль до підготовки ілюстративної частини монографії (підбір ілюстрацій і підписи до них), а також упорядкувала перелік друкованих праць Г. Горинь і літературу про неї [6, с. 250—254]. З почуттям вдячності і шани Олена Іванівна свято береже пам'ять про своїх колег, що відійшли у вічність, опублікувала низку прекрасних, сповнених теплоти, статей про Катерину Матейко, Антона Будзана, Ганну Горинь, Михайла Станкевича.

Олена Іванівна Никорак — досвідчений вчений, який успішно поєднує плідну наукову працю з педагогічною. Зокрема впродовж 2008—2010 рр. вона за сумісництвом працювала професором кафедри дизайну і теорії мистецтв Інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». 2010—2011 рр. — завідувач кафедри декоративного і прикладного мистецтва Інституту мистецтв цього ж вищого навчального закладу. 2008—2014 рр. — професор кафедри дизайну та основ архітектури Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка». З 2013 по 2014 рр. — професор кафедри історії і теорії мистецтва Львівської національної академії мистецтв; з 2016 р. за сумісництвом — професор кафедри культурології та мистецької освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. З 2018 р. — професор кафедри дизайну і теорії мистецтв Інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Багато сил Олена Іванівна віддає підготовці молоді генерации мистецтвознавців. Під її безпосереднім керівництвом успішно захистилося четверо кандидатів наук (Ольга Олійник, Тетяна Марищук, Наталя Гілязова, Ганна Макогін). Як науковий керівник чи рецензент незмінно виявляє щире бажання допомогти; вона завжди вдумливо й уважно читає рецензовані праці, вникає у зміст, не нав'язуючи своєї думки, інтелігентно й доброзичливо дає поради, рекомендує необхідну літературу і джерела.

За період каденції в складі Спеціалізованих вчених рад Олена Іванівна дала експертну оцінку 38 кандидатських і 4 докторських дисертацій, виступила опонентом 15 кандидатських дисертацій, написала відгуки на автореферати 10 кандидатських та 7 докторських дисертацій. Вчена докладає усіх зусиль для підготовки фахівців з вищим науковим ступенем: сьогодні вона є науковим консультантом чотирьох докторантів у галузі мистецтвознавства (Вікторії Тарас, Олега Болюка, Мар'яни Левицької, Ольги Ямборко).

У 2018 р. доктор мистецтвознавства Олена Іванівна Никорак очолила (з українського боку) міжнародний українсько-литовський міждисциплінарний проект «Орнаментика етнографічного текстилю Західної України та Литви: універсальні й унікальні па-

О. Никорак, В. Романів, О. Козакевич, О. Шпак. Експедиція на Західне Поділля, 2011 р. Світлина О. Болюка

О. Никорак, О. Козакевич, О. Федорчук, В. Романів, О. Герій. Експедиція на Волинь, 2012 р. Світлина О. Болюка

Всеукраїнський теоретико-практичний семінар «Ручне ткацтво: історія і сучасність». Зліва направо В. Дзьобак, В. Наконечна, О. Никорак, Ю. Мельничук, м. Радивилів, Рівненська обл., 2013 р. Світлина з родинного архіву

Після захисту дисертації Г. Макогін. Івано-Франківськ, 2014 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

Виступ О. Никорак на захисті дисертації. ЛНАМ, 2015 р. Світлина з родинного архіву О. Никорак

О. Никорак під час інтерв'ю для програми «Світлиця» Львівського радіо, 2017 р. Світлина Н. Криничанки

Учасники українсько-литовського проекту «Орнаментика етнографічного текстилю Західної України та Литви: унікальні та універсальні параметри:». О. Федорчук, С. Павлюк, Д. Мілашене, Л. Герус, Е. Кумпикайте, О. Болюк, О. Никорак, Ж. Рукуйжене, Е. Ненартавічюте, Т. Куцир, Г. Лаурецкене, О. Козакевич. Львів, МЕХП, 2018 р. Світлина О. Шпак

Учасники українсько-литовського проекту: Е. Кумпикайте, О. Никорак, Е. Ненартавічюте. Львів, МЕХП, 2018 р. Світлина О. Шпак

Співробітники відділу народного мистецтва: перший ряд (зліва направо) — Р. Дутка, О. Шпак, Т. Куцир, Л. Герус, О. Никорак, Р. Мотиль, А. Дроцик; другий ряд — О. Олійник, А. Колупаєва, О. Болюк, О. Тріска, О. Козакевич, О. Федорчук в експозиції МЕХП. Світлина Т. Куцир

Співробітники відділу народного мистецтва: зліва направо А. Колупаєва, Р. Мотиль, О. Тріска, Л. Герус, О. Олійник, Р. Дутка, О. Козакевич, О. Никорак, О. Шпак, А. Дроцик. Світлина Т. Куцир

раметри». Дослідницький проект за безпосередньої участі вчених відділу народного мистецтва Інституту народознавства НАН України і фахівців Каунаського технологічного університету (Литва), розрахований на два роки (2018—2019), має на меті ґрунтовне вивчення художнього та технічного (технологічна фактура) орнаменту українського і литовського текстилю та встановлення культурних (зокрема візуальних) маркерів національної ідентичності [35].

Олена Никорак — активний учасник регіональних, всеукраїнських та міжнародних наукових конференцій, семінарів, симпозіумів (у Львові, Києві,

Ужгороді, Чернівцях, Івано-Франківську, Дрогобичі, Тернополі, Луцьку, Тбілісі (Грузія), Едмонтоні (Канада), Румшішкесі, Паланзі (Литва), а також багатолітніх експедиційних поїздок ІН НАН України, спрямованих на збір і фіксацію польового матеріалу. Окремо варто сказати про стиль роботи Олени Іванівни в експедиціях. Інтелігентність, доброзичливість, вроджена делікатність, уміння вислухати і співпереживати, спокійний і приємний тембр голосу, глибоко закладена повага до культури народу — усі ці риси допомагають налагодити контакт з респондентами, зафіксувати від них об'єктивну інформацію,

з'ясувати основні дані й навіть деталі. Під час перебування в експедиційних мандрівках Олена Іванівна не прагне вивищитися чи отримати якісь «привілеї» — вона не тільки нарівні з усіма бере участь в облаштуванні побуту й приготуванні їжі в подекуди «екстремальних» польових умовах, а й терпляче, спокійно переносить незручності експедиційного життя, пов'язаного з постійними переїздами та погодними умовами, а нерідко — з несподіванками і навіть пригодами, чим подає достойний приклад молодшим колегам. У польових умовах вчена намагається фіксувати не тільки інформацію з пріоритетного для себе напрямку дослідження, а й цінні дані про артефакти з суміжних галузей, якими після приїзду до Львова щиро й безкорисливо ділиться з колегами.

Не можна оминати увагою ще одну важливу грань творчого таланту Олени Никорак — її здобутки як художника текстилю і майстрині писанкового розпису. Особливо плідний період творчості припадає на 1970—1980-і рр. — час, коли художниця і майбутній науковець навчалася у мистецьких закладах Львова, працювала на текстильних підприємствах, розпочинала свій науковий шлях у Львівському музеї етнографії та художнього промислу. Зокрема, слід відзначити високомистецький гобелен «Карпатський вересень» (1979), виконаний технікою ручного гребінкового ткання, який зберігається у фондах Музею етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України⁹. На думку Галини Голубець, він є «унікальним у колекції художнього текстилю... Оригінальність композиційного вирішення доповнює вдала колористика, де переважають насичені й теплі тони» [5, с. 164, 178]. Донедавна, з особливим захопленням щороку перед Великоднем Олена Іванівна розписувала писанки рідними космацькими мотивами і теплими барвами. У них геометричні, геометризоровані рослинні, зооморфні й антропоморфні мотиви та схеми композицій подані в авторській інтерпретації. Твори мисткині — наче коштовні мініатюри, у яких органічно поєднано традиційні для Космача принципи декору автентичних писанок з новаторськими пошуками сучасного їх трактування. Крім писанок, які Олена Іванівна від щирого серця дарувала друзям, приятелям і знайомим, є й такі, що сьогодні зберігаються в музеях і приватних збірках в Україні, Росії, Білору-

⁹ Музей етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України. ЕП 601 139.

О. Никорак на виставці М. Базак та М. Яковини. Київ, 2018 р. Світлина М. Яковини

К. Сусак, О. Никорак, К. Каркадим, Г. Вінтоняк, с. Космач, 2018 р. Світлина Р. Стемпеня

сі, Польщі, Словаччині, Німеччині, Італії, Франції, а також Канаді, США, Бразилії, Австралії тощо. У період національного відродження, 1988—1989 рр., Олена Іванівна проводила майстер-класи з писанкарства для молоді у «Товаристві Лева» у Львові.

Незабаром виповниться 40 років, відколи Олена Іванівна Никорак працює в одній установі — спочатку у Львівському музеї етнографії та художнього

промислу, тепер — Інституті народознавства НАН України. За цей час дослідниця пройшла усі щаблі професійного зростання — від молодшого (1979) до наукового (1987), старшого наукового (1996) і провідного наукового співробітника (2016).

Мені й моїм колегам з відділу народного мистецтва Інституту народознавства НАН України поталанило особисто знати Олену Іванівну Никорак і працювати поряд з нею — відомим вченим, авторитетним фахівцем у галузі дослідження народного мистецтва, особливо традиційного ткацтва, а водночас людиною великої душі, інтелігентності, виняткової порядності. Ця скромна жінка вражає своєю працелюбністю, високим професіоналізмом, особливою відповідальністю й вимогливістю насамперед до себе, виваженістю у міркуваннях і наукових висновках, великим тактом у рецензуванні робіт колег та молодих науковців. Олена Іванівна для нас — приклад людяності, безкорисливості, надзвичайної дисциплінованості й відданості своїй професії. Доброзичлива, легка у спілкуванні, вона щиро тішиться успіхам колег, з нею завжди приємно працювати.

Власне міцні й глибокі родинні традиції, тісний нерозривний зв'язок з рідною землею і родиною, вірними друзями та колегами стали тією життєвою основою, міцним і глибоким корінням, яке зростило розлогу крону наукового, художнього, педагогічного хисту, сформувало високі морально-етичні принципи й стійкі життєві пріоритети Олени Іванівни Никорак. Можемо впевнено стверджувати, що Ювілярка невтомно помножує Богом даний їй великий і різнобічний талант, сповна присвятивши своє життя служінню українській культурі.

З нагоди ювілею бажаємо шановній колезі Олені Іванівні Никорак міцного здоров'я, наснаги для праці, творчого довголіття! І, як говорять на Гуцульщині, «Дай Боже, щоб дочекати від нині за рік, — і на многая і благая літ!»

1. Атаманюк Ю. Залюблена в мистецтво і науку / Ю. Атаманюк // Час і події. — 2008. — 19.06. — № 2008—25.
2. Бондар А. Відзнаки дванадцятого форуму видавців у Львові / А. Бондар // Дзеркало тижня. — № 37 (565). — 2005. — 24 вересня.
3. Ганна Вінтоняк: Альбом / керівник проекту, автор вступ. ст., упоряд. О.І. Никорак. — Львів : Інститут народознавства НАН України, 2011. — 208 с.

4. Герус Л. Відділ народного мистецтва: 25-ліття діяльності / Л. Герус // Народознавчі зошити. — 2017. — № 5 (137). — С. 1003—1018.
5. Голубець Г.В. Професійне декоративно-ужиткове мистецтво в музейних колекціях Львова (1950—1990-ті рр.) / Г. Голубець. — Львів : Колір-Про, 2015. — 240 с. : іл.
6. Горинь Г.Й. Народні шкіряні вироби українців. Витоки, становлення і розвиток традицій / Г.Й. Горинь ; упоряд. О. Сапеляк, О. Никорак. — Львів : Інститут народознавства НАН України, 2016. — 200 с.
7. Гуцульська вишивка з колекції Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського : монографія / Д. Пожоджук, Я. Ткачук, О. Никорак, Р. Захарчук-Чугай, К. Сусак ; загальна редакція: О. Никорак ; відповідальна за випуск: Л. Лихач. — Київ : Родовід, 2010. — 200 с. : іл.
8. Дутка Р. Рец. на кн.: Никорак О.І. Українська народна тканина XIX—XX ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. Частина I. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України). — Львів, 2004. — 584 с. : іл. ; Українська народна тканина. — Львів : Афіша, 2004. — 584 с. : іл. / Р. Дутка // Мистецтвознавство '05 : науковий збірник. — Львів : СКІМ ; Інститут народознавства НАН України, 2005. — С. 208.
9. Кара-Васильєва Т. Рец. на кн.: Никорак О.І. Українська народна тканина XIX—XX ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. Частина I. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України). — Львів, 2004. — 584 с. : іл. ; Українська народна тканина / Т. Кара-Васильєва // Народне мистецтво. — № 1—2. — 2007. — С. 80.
10. Никорак О. (Гасла) Бердо, беаги, верета, веретено, верстат ткацький та ін. (всього 33 гасла і 17 персоналій) / О. Никорак // Мала енциклопедія українського народознавства / за ред. С. Павлука. — Львів : Інститут народознавства НАН України, 2007. — С. 56—57, 79—80, 80—81, 112—113, 222, 268—270, 291, 301—302, 308—309.
11. Никорак О. Гришин Володимир Степанович / О. Никорак // Енциклопедія сучасної України. — Т. 6. — Київ, 2006. — С. 494—495.
12. Никорак О.І. Деякі грані таланту вченої / О. Никорак // Горинь Г.Й. Народні шкіряні вироби українців. Витоки, становлення і розвиток традицій / упоряд. О. Сапеляк, О. Никорак. — Львів : Інститут народознавства НАН України, 2016. — С. 17—23.
13. Никорак О. Звичаєво-обрядова функція гуцульської вишивки / О. Никорак // Гуцульська вишивка з колекції Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського : монографія / загальна редакція: О. Никорак ; відповідальна за випуск: Л. Лихач. — Київ : Родовід, 2010. — С. 89—122.
14. Никорак О. З історії розвитку ткацтва Гуцульщини (кін. XIX—XX ст.) / О. Никорак // Історія Гу-

- гульщини : у 6 т. / голов. ред. М. Домашевський. — Львів : Логос, 2001. — Т. 6. — С. 262—296.
15. Никорак О.І. Килими / О.І. Никорак // Народні художні промисли УРСР: Довідник / відп. ред. Р.В. Захарчук-Чугай. — Київ : Наукова думка, 1986. — С. 32—40.
 16. Никорак О.І. Осередки народних художніх промислів УРСР: Закарпатська обл. / О.І. Никорак // Народні художні промисли УРСР: Довідник / відп. ред. Р.В. Захарчук-Чугай. — Київ : Наукова думка, 1986. — С. 108—112.
 17. Никорак О.І. Осередки народних художніх промислів УРСР: Івано-Франківська обл. / О.І. Никорак // Народні художні промисли УРСР: Довідник / відп. ред. Р.В. Захарчук-Чугай. — Київ : Наукова думка, 1986. — С. 112—116.
 18. Никорак О.І. Осередки народних художніх промислів УРСР: Чернівецька обл. / О.І. Никорак // Народні художні промисли УРСР: Довідник / відп. ред. Р.В. Захарчук-Чугай. — Київ : Наукова думка, 1986. — С. 136—138.
 19. Никорак О. Роль і значення традиційної тканини в інтер'єрі гуцульської церкви / О. Никорак // Історія Гуцульщини : у 6 т. / голов. ред. М. Домашевський. — Львів : Логос, 2001. — Т. 6. — С. 574—583.
 20. Никорак О.І. Сучасні художні тканини Українських Карпат / О.І. Никорак. — Київ : Наукова думка, 1988. — 222 с. : іл.
 21. Никорак О. Тканини українців Карпат / О. Никорак // Етногенез та етнічна історія населення Українських Карпат : у 4 т. / голов. ред. С. Павлюк. — Львів : Інститут народознавства НАН України, 2006. — Т. II. Етнологія та мистецтвознавство. — С. 668—693.
 22. Никорак О. Ткацтво / О. Никорак // Українське народознавство: Навч. посіб. / за ред. С.П. Павлюка. — Київ : Знання, 2004. — С. 40—51. — (2-ге вид.; перероб. і доп.).
 23. Никорак О.І. Українська народна тканина XIX—XX ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. Частина I. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України) / О.І. Никорак. — Львів : Національна Академія наук України ; Інститут народознавства, 2004. — 584 с. : іл.
 24. Ныкорак О.И. Художественное ткачество / О. Ныкорак // Украинские Карпаты: Культура [Ю.Г. Гошко (отв. ред.), Я.П. Запаско, Р.Ф. Кирчив, К.М. Кутельмах и др.]. — Киев : Наукова думка, 1989. — С. 157—161.
 25. Никорак О.І. Художнє ткацтво / О. Никорак // Гуцульщина: Історико-етнографічне дослідження. [Ю.Г. Гошко (відп. ред.), П.М. Жолтовський, Р.Ф. Кирчив, М.І. Моздир, Р.В. Захарчук-Чугай]. — Київ : Наукова думка, 1987. — С. 364—379.
 26. Никорак О.І. Художнє ткацтво / О. Никорак // Лемківщина : у 2 т. — Т. 2. Духовна культура. — Львів : Інститут народознавства НАН України, 2002. — С. 242—255.
 27. Никорак О.І. Художні тканини / О.І. Никорак // Народні художні промисли УРСР: Довідник / відп. ред. Р.В. Захарчук-Чугай. — Київ : Наукова думка, 1986. — С. 20—31.
 28. Сапеляк О. Рец. на кн.: Никорак О.І. Українська народна тканина XIX—XX ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. Частина I. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України). — Львів, 2004. — 584 с. : іл. ; Цілісний погляд на феномен традиційного ткацтва / О. Сапеляк // Народознавчі зошити. — 2006. — № 1—2. — С. 293—295.
 29. Сапеляк О. Рец. на кн. Українська народна тканина XIX—XX ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. Частина I. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України). — Львів, 2004. — 583 с. : іл. / О. Сапеляк // Наукові записки. — Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2006. — № 9—10. — С. 113—115.
 30. Стельмащук Г. Рец. на кн. Никорак О.І. Українська народна тканина XIX—XX століття: Типологія, локалізація, художні особливості. Част. I. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України). — Львів, 2004. — 583 с. / Г. Стельмащук // Вісник Львівської національної академії мистецтв. — Вип. 16. — Львів, 2005. — С. 268—273.
 31. Стельмащук Г. Рец. на кн.: Никорак О.І. Українська народна тканина XIX—XX ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. Частина I. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України). — Львів, 2004. — 584 с. : іл. ; Українська народна тканина / Г. Стельмащук // Мистецтвознавчий автограф. — Львів : ЛНАМ, 2007. — Вип. 2. — С. 271—273.
 32. Студенець Н. Рец. на кн. Українська народна тканина XIX—XX ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. Частина I. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України). — Львів, 2004. — 583 с. : іл. / Н. Студенець // Ант. — 2006. — №. 16—18. — С. 131—132.
 33. Шпак О. Рец. на кн.: Никорак О.І. Українська народна тканина XIX—XX ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. Частина I. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України). — Львів, 2004. — 584 с. : іл. ; Монографія про українське народне ткацтво / О. Шпак // Народна творчість та етнографія. — 2006. — № 3. — С. 124—126.
 34. Turnau I. Elena Ivanovna Nykorak. Sučas'ni chudoz'ni tkanyny Ukraïns'kych Karpat / I. Turnau. — Kyïv, 1988. — 224 s. : rys. 136, w tym barwnych 82 / I. Turnau // Kwartalnik Historii Kultury Materialnej. — 1990. — VI. 38. — № 3—4. — S. 356—357.
 35. Федорчук О. Українсько-литовський грант «Орнаментика етнографічного текстилю Західної України та Литви: універсальні й унікальні параметри» / О. Федорчук // URL: http://ethnology.lviv.ua/ua/news_details/0/69.html (дата звернення: 12.04.2018).

REFERENCES

- Atamaniuk, Yu. (2008). Zaliublena v mystetstvo i nauku. *Chas i podii*, 25, 19.06 [in Ukrainian].
- Bondar, A. (2005, 37 (565), 24 veresnia). Vidznaky dvadtsiatoho forumu vydavtsiv u L'vovi. *Dzerkalo tyzhnia* [in Ukrainian].
- Nykorak, O.I. (Ed.). (2011). *Hanna Vintoniak. Al'born*. L'viv: Instytut narodoznavstva NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Herus, L. (2017). Viddil narodnoho mystetstva : 25-lit-tia diial'nosti. *The Ethnology Notebooks*, 5 (137), 1003—1018 [in Ukrainian].
- Holubets, H.V. (2015). *Profesijne dekorativno-uzhyt-kove mystetstvo v muzejnykh kolektsiakh Lvova (1950—1990-ti rr.)*. L'viv: Kolir-Pro [in Ukrainian].
- Horyn', H.J., Nykorak, O.I. (Ed.). (2016). *Narodni shkiriani vyrobny ukrainsiv. Vytoky, stanovlennia i rozvytok tradytsij*. L'viv: Instytut narodoznavstva NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Pozhodzhuk, D., Tkachuk, Ya., Nykorak, O., Zakharchuk-Chuhaj, R., Susak K., & Nykorak O. (Eds.). (2010). *Hutsul's'ka vyshyvka z kolektsii Natsional'noho muzeiu narodnoho mystetstva Hutsul'schyny ta Pokuttia imeni J. Kobryns'koho : monohrafiia*. Kyiv: Rodovid [in Ukrainian].
- Dutka R. (2005). Ukrains'ka narodna tkanyna. *Mystetstvoznavstvo'05 : naukovyj zbirnyk (p. 208)*. L'viv: SKIM; Instytut narodoznavstva NAN Ukrainy. Rets. na kn.: Nykorak, O.I. (2004). Ukrains'ka narodna tkanyna XIX—XX st. : Typolohiia, lokalizatsiia, khudozhni osoblyvosti. Part I. Inter'ierni tkanyny (za materialamy zakhidnykh oblastej Ukrainy). L'viv [in Ukrainian].
- Kara-Vasyl'ieva, T. (2007). Ukrains'ka narodna tkanyna. *Narodne mystetstvo*, 1—2, 80. Rets. na kn.: Nykorak, O.I. (2004). Ukrains'ka narodna tkanyna XIX—XX st. : Typolohiia, lokalizatsiia, khudozhni osoblyvosti. Part I. Inter'ierni tkanyny (za materialamy zakhidnykh oblastej Ukrainy). [in Ukrainian].
- Nykorak, O. (2007). (Hasla) Berdo, besahy, vereta, vereteno, verstat tkats'kyj ta in. (vs'oho 33 hasla i 17 personalij). In S., Pavliuk (Ed.). *Mala entsyklopediia ukrains'koho narodoznavstva* (pp. 56—57, 79—80, 80—81, 112—113, 222, 268—270, 291, 301—302, 308—309). L'viv: Instytut narodoznavstva NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Nykorak, O. (2006). Hryshyn Volodymyr Stepanovych. In *Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy* (Vol. 6, pp. 494—495). Kyiv: Koordynatsijne biuro ESU NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Nykorak, O.I. (2016). Deiaki hrani talantu vchenoi. In Horyn', H. J. *Narodni shkiriani vyrobny ukrainsiv. Vytoky, stanovlennia i rozvytok tradytsij*. L'viv: Instytut narodoznavstva NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Nykorak, O. (2010). Zvychaievo-obriadova funktsiia hutsul's'koi vyshyvky. In O., Nykorak (Ed.). *Hutsul's'ka vyshyvka z kolektsii Natsional'noho muzeiu narodnoho mystetstva Hutsul'schyny ta Pokuttia imeni J. Kobryns'koho: monohrafiia* (pp. 89—122). Kyiv: Rodovid [in Ukrainian].
- Nykorak, O. (2001). Z istorii rozvytku tkatstva Hutsul'schyny (kin. XIX—XX st.). In M., Domashevs'kyj (Ed.). *Istoriia Hutsul'schyny* (Vol. 6, pp. 262—296). L'viv: Lohos [in Ukrainian].
- Nykorak, O.I. (1986). Kylymy. In R.V., Zakharchuk-Chuhaj (Ed.). *Narodni khudozhni promysly URSSR. Dovidnyk* (pp. 32—40). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Nykorak, O.I. (1986). Oseredky narodnykh khudozhnykh promysliv URSSR: Zakarpats'ka obl. In R.V. Zakharchuk-Chuhaj (Ed.). *Narodni khudozhni promysly URSSR. Dovidnyk* (pp. 108—112). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Nykorak, O.I. (1986). Oseredky narodnykh khudozhnykh promysliv URSSR: Ivano-Frankivs'ka obl. In R. V., Zakharchuk-Chuhaj (Ed.). *Narodni khudozhni promysly URSSR. Dovidnyk* (pp. 112—116). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Nykorak, O.I. (1986). Oseredky narodnykh khudozhnykh promysliv URSSR: Chernivets'ka obl. In R. V. Zakharchuk-Chuhaj (Ed.). *Narodni khudozhni promysly URSSR. Dovidnyk* (pp. 136—138). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Nykorak, O. (2001). Rol' i znachennia tradytsijnoi tkanyny v inter'ierni hutsul's'koi tserkvy. In M., Domashevs'kyj (Ed.), *Istoriia Hutsul'schyny* (Vol. 6, pp. 574—583). L'viv: Lohos [in Ukrainian].
- Nykorak, O.I. (1988). *Suchasni khudozhni tkanyny Ukrain's'kykh Karpat*. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Nykorak, O. (2006). Tkanyny ukrainsiv Karpat. In S., Pavliuk (Ed.). *Etnohenez ta etnichna istoriia naseleння Ukrain's'kykh Karpat* (Vol. 2, pp. 668—693). L'viv: Instytut narodoznavstva NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Nykorak, O. (2004). Tkatstvo. In S., Pavliuk (Ed.). *Ukrains'ke narodoznavstvo: Navch. posib.* (pp. 40—51). Kyiv: Znan-nia [in Ukrainian].
- Nykorak, O.I. (2004). *Ukrains'ka narodna tkanyna XIX—XX st. Typolohiia, lokalizatsiia, khudozhni osoblyvosti. Part I. Inter'ierni tkanyny (za materialamy zakhidnykh oblastej Ukrainy)*. L'viv: Natsional'na Akademiia nauk Ukrainy ; Instytut narodoznavstva [in Ukrainian].
- Nykorak, O.I. (1989). Khudozhestvennoe tkachestvo. In Yu.H., Hoshko (Ed.). *Ukrains'kye Karpaty: Kul'tura* (pp. 157—161). Kyev: Naukova dumka [in Russian].
- Nykorak, O.I. (1987). Khudozhnie tkatstvo. In Yu.H., Hoshko (Ed.). *Hutsul'schyna: Istoryko-etnografichne doslidzhennia* (pp. 364—379). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Nykorak, O.I. (2002). Khudozhnie tkatstvo. In *Lemkivschyna* (Vol. 2, pp. 242—255). L'viv: Instytut narodoznavstva NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Nykorak, O.I. (1986). Khudozhni tkanyny. In R.V., Zakharchuk-Chuhaj (Ed.), *Narodni khudozhni promysly URSSR. Dovidnyk* (pp. 20—31). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Sapeliak, O. (2006). Tsilisnyj pohliad na fenomen tradytsijnoho tkatstva. *The Ethnology Notebooks*, 1—2, 293—295.

- Rets. na kn.: Nykorak, O.I. (2004). *Ukrains'ka narodna tkanyna XIX—XX st. : Typolohiia, lokalizatsiia, khudozhni osoblyvosti. Part I. Inter'ierni tkanyny (za materialamy zakhidnykh oblastej Ukrainy)* [in Ukrainian].
- Sapeliak, O. (2006). Rets. na kn.: Nykorak, O.I. (2004). *Ukrains'ka narodna tkanyna XIX—XX st. : Typolohiia, lokalizatsiia, khudozhni osoblyvosti. Part I. Inter'ierni tkanyny (za materialamy zakhidnykh oblastej Ukrainy)*. L'viv. In *Naukovi zapysky* (Vol. 9—10, pp. 113—115). Ivano-Frankivs'k: Lileia-NV [in Ukrainian].
- Stel'maschuk, H. (2005). Rets. na kn.: Nykorak, O.I. (2004). *Ukrains'ka narodna tkanyna XIX—XX st. : Typolohiia, lokalizatsiia, khudozhni osoblyvosti. Part I. Inter'ierni tkanyny (za materialamy zakhidnykh oblastej Ukrainy)*. L'viv. In *Visnyk Lvivs'koi natsional'noi akademii mystetstv*, 16, 268—273 [in Ukrainian].
- Stel'maschuk, H. (2007). *Ukrains'ka narodna tkanyna. Mystetstvovnavchyy avtohrاف*, 2, 271—273. Rets. na kn.: Nykorak, O.I. (2004). *Ukrains'ka narodna tkanyna XIX—XX st. : Typolohiia, lokalizatsiia, khudozhni osoblyvosti. Part I. Inter'ierni tkanyny (za materialamy zakhidnykh oblastej Ukrainy)* [in Ukrainian].
- Studenets', N. (2006). [Rets. na kn.: Nykorak O.I. *Ukrains'ka narodna tkanyna XIX—XX st. : Typolohiia, lokalizatsiia, khudozhni osoblyvosti. Part I. Inter'ierni tkanyny (za materialamy zakhidnykh oblastej Ukrainy)*. L'viv, 2004]. *Ant*, 16—18, pp. 131—132 [in Ukrainian].
- Shpak, O. (2006). *Monohrafiia pro ukrains'ke narodne tkatstvo. Narodna tvorchiist' ta etnohrafiia*, 3, 124—126. Rets. na kn.: Nykorak, O.I. (2004). *Ukrains'ka narodna tkanyna XIX—XX st. : Typolohiia, lokalizatsiia, khudozhni osoblyvosti. Part I. Inter'ierni tkanyny (za materialamy zakhidnykh oblastej Ukrainy)* [in Ukrainian].
- Turnau, I. (1990). *Elena Ivanovna Nykorak. Sučas'ni chudoz'ni tkanyny Ukrains'kykh Karpat*. Kyiv, 1988. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*, Vol. 38, 3—4, 356—357 [in Polish].
- Fedorchuk, O. *Ukrains'ko-lytovs'kyj hrant «Ornamenty-ka etnohrafiichnoho tekstyliu Zakhidnoi Ukrainy ta Lytvyy: universal'ni j unikal'ni parametry»* Retrieved from: http://ethnology.lviv.ua/ua/news_details/0/69.html (Last accessed: 12.04.2018).
- Oksana Shpak*
WORK FOR THE BENEFIT OF THE UKRAINIAN ART HISTORY
 (To the anniversary of Olena Ivanivna Nykorak)
- Life and creative career of the Doctor of Arts, Professor Olena Ivanivna Nykorak, a well-known scientist, ethnologist and art historian, artist and teacher, leading researcher of the Institute of Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine, is highlighted. The most important events are chronologically traced, and the main directions of scientific activity of the scientist are defined: theory and history of decorative art, in particular traditional weaving, sheep wool rug making, carpet weaving, embroidery and other kinds.
- Keywords:** art history, ethnography, Ukrainian folk art, traditional culture, art weaving, monograph, Institute of Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine, Museum of Ethnography and Arts and Crafts, Hutsulshchyna.
- Оксана Шпак*
РАБОТА НА БЛАГО УКРАИНСКОГО ИСКУССТВОВЕДЕНИЯ
 (К юбилею Олены Ивановны Нькорак)
- Освещен жизненный и творческий путь доктора искусствоведения, профессора Олены Ивановны Нькорак, — известного ученого, этнолога и искусствоведа, художника и педагога, ведущего научного сотрудника Института народоведения Национальной академии наук Украины. Прослежено в хронологическом порядке важнейшие события и определены основные направления научной деятельности ученого — теория и история декоративного искусства, в частности традиционного ткачества, лижникарства, ковроткачества, вышивки и других видов.
- Ключевые слова:** искусствоведение, этнография, украинское народное искусство, традиционная культура, художественное ткачество, монография, Институт народоведения НАН Украины, Музей этнографии и художественного промысла, Гуцульщина.